

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KỸ THUẬT CÔNG NGHIỆP**

TRIỆU ĐỨC TỤNG

**TÍNH TOÁN VỊ TRÍ VÀ DUNG LƯỢNG BÙ TỐI ƯU
TRONG LƯỚI ĐIỆN PHÂN PHỐI TRUNG ÁP BẮC KẠN
XÉT ĐẾN XÁC SUẤT CỦA PHỤ TẢI**

Ngành: KỸ THUẬT ĐIỆN

Mã ngành: 8 52 02 01

**LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC
NGÀNH: KỸ THUẬT ĐIỆN**

Người hướng dẫn khoa học: TS. Vũ Văn Thắng

Thái Nguyên, 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các nghiên cứu và kết quả được trình bày trong luận văn là trung thực và chưa từng được công bố trong bất kỳ một bản luận văn nào trước đây.

Tác giả luận văn

Triệu Đức Tụng

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ, hướng dẫn chỉ bảo tận tình của thầy giáo TS. Vũ Văn Thắng cùng các thầy giáo, cô giáo trong bộ môn Hệ thống điện, Khoa điện, trường Đại học Kỹ thuật Công nghiệp, sự giúp đỡ chân tình của các bạn đồng nghiệp, gia đình đã tạo điều kiện giúp tôi hoàn thành luận văn này.

Trong quá trình thực hiện, do thời gian hạn hẹp nên luận văn có thể có những thiếu sót. Tôi mong muốn nhận được những ý kiến đóng góp để luận văn được hoàn thiện thêm và kết quả nghiên cứu thực sự có ý nghĩa góp phần nâng cao chất lượng điện năng của hệ thống điện Việt Nam.

Tôi xin trân trọng cảm ơn!

Tác giả luận văn

Triệu Đức Tụng

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT	vii
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	viii
DANH MỤC CÁC HÌNH VẼ, ĐỒ THỊ.....	ix
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài.....	1
2. Mục đích nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	2
4. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn.....	2
CHƯƠNG 1. GIỚI THIỆU VỀ LƯỚI ĐIỆN PHÂN PHỐI VÀ BÙ TRONG LƯỚI ĐIỆN PHÂN PHỐI TRUNG ÁP	3
1.1. Tổng quan về lưới điện phân phối trung áp	3
1.1.1. Định nghĩa lưới điện phân phối trung áp	3
1.1.2. Đặc điểm của lưới điện trung áp	3
1.1.3. Hiện trạng lưới điện trung áp tại Việt Nam	12
1.2. Đặc tính tải của LDPP	13
1.2.1. Phụ tải và đồ thị phụ tải	13
1.2.2. Tính ngẫu nhiên của phụ tải điện	14
1.3. Chất lượng điện năng của LDPPTA	15
1.3.1. Điện áp	15
1.3.2. Hệ số công suất	16
1.3.3. Tần số	17
1.3.4. Sóng hài.....	17
1.3.5. Sự nhấp nháy điện áp	18

1.3.6. Dòng ngắn mạch và thời gian loại trừ sự cố	18
1.4. Tổn thất và vấn đề giảm tổn thất trong LDPPTA	19
1.4.1. Các nguyên nhân gây ra tổn thất trong LDPP.....	19
1.4.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến tổn thất và khả năng giảm thiểu tổn thất	21
1.5. Hiệu quả của biện pháp bù CSPK trong giảm tổn thất của LDPPTA	24
1.5.1. Khái niệm về CSPK	24
1.5.2. Bù CSPK trong hệ thống điện.....	25
1.5.3. Hệ số công suất và quan hệ với bù CSPK.....	26
1.6. Thiết bị bù CSPK	28
1.6.1. Máy phát và máy bù đồng bộ.....	28
1.6.2. Tụ bù tĩnh	28
1.6.3. Thiết bị bù điều chỉnh vô cấp SVC (Static Var Compensater).....	29
1.6.4. Động cơ điện	30
1.6.5. Nhận xét	31
1.7. Kết luận chương 1	31
CHƯƠNG 2. PHƯƠNG PHÁP TÍNH TOÁN BÙ TRONG LƯỚI ĐIỆN PHÂN PHỐI TRUNG ÁP XÉT ĐẾN XÁC SUẤT CỦA TẢI	32
2.1. Đặt vấn đề.....	32
2.2. Phương thức bù trong LDPP	32
2.3. Các phương pháp tính toán bù trong LDPP	34
2.3.1. Bù CSPK nâng cao hệ số $\cos \varphi$	34
2.3.2. Cực tiểu tổn thất công suất.....	36
2.3.3. Theo điều kiện chỉnh điện áp	37
2.3.4. Phương pháp bù kinh tế	38
2.3.5. Nhận xét	41
2.4. Xây dựng mô hình toán xác định vị trí và dung lượng bù tối ưu của tụ điện trong LDPPTA xét đến tải ngẫu nhiên.....	42

2.4.1. Hàm mục tiêu	42
2.4.2. Các ràng buộc.....	43
2.5. Công cụ tính toán	44
2.5.1. Đặt vấn đề.....	44
2.5.2. Giới thiệu phần mềm PSS/Adept	45
2.5.3. Lập chương trình tính toán vị trí và dung lượng bù tối ưu	50
2.5.4. Giới thiệu ngôn ngữ lập trình GAMS	50
2.5.5. Thuật toán và solver BONMIN trong chương trình GAMS	52
2.6. Ví dụ.....	52
2.7. Kết luận chương 2	55
CHƯƠNG 3. NGHIÊN CỨU ÁP DỤNG BÙ TỐI ƯU CHO LƯỚI ĐIỆN PHÂN PHỐI TRUNG ÁP CHỢ ĐỒN	56
3.1. Hiện trạng LDPPTA huyện Chợ Đồn.....	56
3.1.1. Hiện trạng nguồn cung cấp điện	56
3.1.2. Hiện trạng LDPPTA và các trạm biến áp	56
3.1.3. Hiện trạng bù của LDPPTA.....	65
3.2. Hiện trạng tổn thất và thông số chế độ của lộ 375-E26.2 Chợ Đồn ..	66
3.2.1. Sơ đồ và thông số của lộ 375-E26.2 Chợ Đồn.....	66
3.2.2. Kết quả tính toán	70
3.2.3. Nhận xét	71
3.3. Tính toán vị trí và dung lượng bù tối ưu cho lộ 375-E26.2 Chợ Đồn xét đến tính ngẫu nhiên của phụ tải.....	73
3.3.1. Sơ đồ và thông số của LDPPTA Chợ Đồn	73
3.3.2. Kết quả tính toán, lựa chọn vị trí và dung lượng bù tối ưu.....	74
3.3.3. Đánh giá tổn thất điện năng và độ lệch điện áp	76
3.3.4. Nhận xét	80
3.4. Kết luận chương 3	81
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	82
TÀI LIỆU THAM KHẢO	83
PHỤ LỤC	86

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT

CSTD	Công suất tác dụng
CSPK	Công suất phản kháng
ĐD	Đường dây.
HTĐ	Hệ thống điện.
GAMS	Ngôn ngữ lập trình (The General Algebraic Modeling System)
MC	Máy cắt.
MBA	Máy biến áp
LĐPP	Lưới điện phân phối.
LĐPPTA	Lưới điện phân phối trung áp.
SCADA	Điều khiển giám sát và thu thập dữ liệu (Supervisory Control And Data Acquisition)
PSS/Adept	Phần mềm (Power System Simulator/Avancer Distribution Engineering Productivity tool).
TBPĐ	Thiết bị phân đoạn.

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1: Độ biến dạng sóng hài điện áp	17
Bảng 1.2: Giới hạn độ nhấp nháy điện áp.....	18
Bảng 1.3: Dòng ngắn mạch lớn nhất cho phép và thời gian loại trừ sự cố	18
Bảng 2.1: Giá trị của k_{kt} theo phương thức cấp điện.	35
Bảng 2.2: Modul các thuật toán giải trong GAMS	51
Bảng 2.3: So sánh các chỉ tiêu của LDPPTA.....	54
Bảng 3.1: Hiện trạng nguồn cấp.....	56
Bảng 3.2: Bảng kê tổng số MBA	56
Bảng 3.3: Bảng thống kê chủng loại MBA.....	57
Bảng 3.4: Bảng thông số hiện trạng tải của MBA phân phối	57
Bảng 3.5: Bảng thống kê dung lượng bù của tụ điện.....	65
Bảng 3.6: Thông số phụ tải	68
Bảng 3.7: Thông số đường dây lộ 375-E26.2	69
Bảng 3.8: Xác suất của tải.....	73
Bảng 3.9: Vị trí và dung lượng bù tối ưu	76
Bảng 3.10: Tổn thất điện năng trong thời gian tính toán	76
Bảng 3.11: Công suất cực đại trên các đường dây trong thời gian tính toán	79

DANH MỤC CÁC HÌNH VẼ, ĐỒ THỊ

Hình 1.1: Sơ đồ lưới phân phối hình tia.....	8
Hình 1.2: Sơ đồ lưới phân phối hình tia có phân đoạn.	8
Hình 1.3: Sơ đồ lưới kín vận hành hở do một nguồn cung cấp.	9
Hình 1.4: Sơ đồ lưới kín vận hành hở do 2 nguồn cung cấp độc lập.....	9
Hình 1.5: Sơ đồ lưới điện kiểu đường trục.	9
Hình 1.6: Sơ đồ lưới điện có đường dây dự phòng chung.	11
Hình 1.7: Sơ đồ hệ thống phân phối điện.	11
Hình 1.8: Đồ thị phụ tải.....	14
Hình 1.9: Biến thiên của điện áp trong lưới điện.....	16
Hình 1.10: Sơ đồ và tham số của mạch điện.....	24
Hình 1.11: Tam giác công suất	25
Hình 1.12: Giảm đồ vectơ dòng điện	26
Hình 1.13: Sơ đồ nguyên lý của SVC.....	30
Hình 2.1: Sơ đồ LDPP.....	33
Hình 2.2: Sơ đồ các bước thực hiện tính toán bằng PSS/Adept	46
Hình 2.3: Giao diện xác định thư viện dây dẫn	47
Hình 2.4: Giao diện xác định các thuộc tính của lưới điện.....	47
Hình 2.5: Giao diện thiết lập thông số từng phần tử của lưới điện.....	48
Hình 2.6: Giao diện hộp tùy chọn chương trình tính toán	48
Hình 2.7: Hiển thị kết quả tính toán trên sơ đồ.....	49
Hình 2.8: Hiển thị kết quả tính toán trên cửa sổ progress view	49
Hình 2.9: Hiển thị kết quả tính toán trên cửa sổ report.....	49
Hình 2.10: Sơ đồ LDPP 33 nút	53
Hình 2.11: Phân bố xác suất của tải	53
Hình 2.12: Điện áp nút cực đại và cực tiểu.....	55
Hình 3.2: Sơ đồ nguyên lý lộ 375-E26.2	67